

Presentació de l'estudi: “El sector públic a Catalunya i Espanya: impacte econòmic de diferents escenaris polítics”

Barcelona, 28 de març de 2014.- El Gabinet d'Estudis Econòmics i Infraestructures de la Cambra de Comerç de Barcelona presenta les conclusions de l'estudi: “El sector públic a Catalunya i Espanya: impacte econòmic de diferents escenaris polítics”. L'informe està elaborat en base a dades de l'any 2010 (últim exercici amb dades liquidades disponibles), tret dels apartats en què s'especifica una altra referència temporal.

L'estudi té dos objectius principals:

- 1) Analitzar el sector públic consolidat a Catalunya i a la resta d'Espanya en el context de l'actual marc polític (pressió fiscal, despesa pública per habitant, saldos pressupostaris, estoc d'inversió pública).
- 2) Estimar el possible impacte sobre el sector públic d'altres formes d'organització política territorial alternatives a la situació actual, sota el supòsit d'estabilitat de les bases fiscals (és a dir: continuar formant part de la Unió Europea i considerant que qualsevol canvi de *l'statu quo* sigui negociat i pactat).

Per fer l'estudi s'ha estimat el sector públic consolidat a cada comunitat. És a dir, la suma de les administracions estatal, autonòmica, local i de la seguretat social —descomptades les transferències internes— que actuen en el territori de la comunitat.

Anàlisi del sector públic consolidat i territorialitzat amb l'actual marc polític

- **La pressió fiscal en sentit ampli (impostos i cotitzacions socials com a percentatge del PIB) representa el 37,8% del PIB a Catalunya, més de dos punts superior a la mitjana espanyola (35,4%), però per sota de la mitjana europea (40,0% de mitjana a la UE-17).** Mesurada com el percentatge que representen els impostos i les taxes en relació al PIB —excloent, per tant, les cotitzacions socials— representa el 25,2% a Catalunya (23,3% a Espanya i 24,3% a la UE-17).
- **La despesa del conjunt del sector públic representa un 39,5% del PIB a Catalunya, per sota del 46,2% a Espanya i de la mitjana europea (51% a la UE-17).** En particular, les despeses de personal al servei de les administracions públiques representen el 7,2% del PIB a Catalunya, en comparació amb l'11% a Espanya i el 10,9% a la UE-17. La inversió pública també té un menor pes a Catalunya (2,4%) en comparació amb Espanya (3,4%), però és similar a la mitjana de la UE-17 (2,5%).
- **A l'estudi es constata l'asimetria que hi ha en la distribució d'ingressos i despeses entre les diferents administracions públiques,** quan s'exclouen les transferències internes. Les administracions centrals concentren la major part dels ingressos, i les territorials, la major part de les despeses, fet que situa als governs territorials en una situació de forta dependència de les transferències rebudes del sector públic central.
- La diferència entre el conjunt dels ingressos públics no financers imputables a Catalunya i el conjunt de les despeses públiques no financeres imputables també a Catalunya, reflecteix un **dèficit clarament inferior a la mitjana espanyola** (−1,1% i −9,6% del PIB, respectivament). Si de les despeses públiques es descompten els interessos del deute, el sector públic a Catalunya registraria un **superàvit de l'1% del PIB.**

- Aquests resultats posen de manifest la contribució positiva de Catalunya a l'equilibri fiscal del conjunt del sector públic però, en contrapartida, aquesta comunitat rep un menor impuls de la política fiscal a l'activitat econòmica en el seu territori, en comparació amb altres comunitats.
- Pel que fa a l'estoc de **capital públic** —resultat de la inversió acumulada al llarg del temps—, Catalunya participa en l'Estat espanyol amb un **percentatge inferior al que li correspondria per PIB o població** (13,7% el 2010). Això el que posaria de manifest és que la intensitat inversora del sector públic a Catalunya ha estat inferior a la mitjana de l'Estat almenys durant un llarg període.
- La comparativa amb la mitjana espanyola i altres països desenvolupats mostra, en general, una menor dotació de capital públic a Catalunya (30,7% del PIB enfront el 44,4% a la mitjana espanyola sense Catalunya). Això implica que, en principi, **a Catalunya hi ha un cert marge per augmentar el potencial de creixement de l'economia catalana per aquesta via en un escenari de major capacitat fiscal, sempre i quan la inversió sigui guiada per criteris de rendibilitat econòmica i social.**

Impacte econòmic sobre el sector públic de marcs alternatius d'organització política territorial:

a) Estat independent:

- Les despeses addicionals a les ja calculades per estimar el sector públic territorial que hauria d'assumir un Estat català independent se situarien a l'entorn de l'1,3% del PIB. Donat que el saldo no financer del sector públic a Catalunya, calculat anteriorment, representa un -1,1% del PIB, **el nou hipotètic Estat naixeria amb un dèficit del -2,4% del PIB a curt termini**. Aquest valor s'ha de comparar —sempre amb dades liquidades de l'exercici 2010- amb un dèficit públic del -9,6% a l'Estat espanyol. Per altra banda, **un Estat espanyol sense Catalunya hauria d'assumir un dèficit públic a curt termini de l'11,5% —gairebé 2 punts percentuals més—**, que li exigiria un esforç addicional de consolidació fiscal.
- A més **llarg termini**, el nou Estat català disposaria d'un **marge d'actuació** equivalent al superàvit estructural que el conjunt del sector públic obté actualment a Catalunya dins del marc de l'Estat espanyol, minorat per les despeses addicionals associades amb el nou Estat, que podria utilitzar per **reduir els impostos, augmentar les despeses o una combinació de les dues coses** —tot mantenint l'equilibri pressupostari a llarg termini.
- Pel que fa a la qüestió del deute públic, en aquest escenari polític es contempen tres possibilitats. **Si el deute estatal s'assigna per població, el deute públic total imputable a Catalunya representaria un 83,7% del PIB català amb valors del 2012, i si es distribueix per PIB, un 93,7%** (comparats amb un 86,0% el mateix any pel conjunt d'Espanya). En el primer cas, Catalunya se situaria lleugerament per sota de la mitjana europea i en el segon, lleugerament per sobre.

Si Catalunya no assumís una part proporcional del deute estatal, una **Espanya sense Catalunya hauria d'assumir un increment del deute públic total de tretze punts percentuals del PIB** (del 86,0% al 98,9% amb les dades del 2012).

b) Escenaris alternatius:

- Les **balances fiscals** de les comunitats autònomes calculades en aquest estudi per a l'any 2010 segons la metodologia del flux monetari amb neutralització del dèficit públic donen resultats en general no molt diferents als que s'obtidrien en un estat amb **un únic sector públic** en què cada territori contribueix als ingressos en línia amb la participació en el PIB i participa de les despeses en proporció a la població. Amb **excepcions significatives, com és el cas de Catalunya, que registra un dèficit superior al que li correspondria segons aquest criteri (-9% versus -5,3% o -6,6% si es tenen en compte les despeses addicionals associades amb un estat independent).**
- En un marc polític diferent, amb un sector públic central i un altre territorial (superior al local) en què el criteri de redistribució aplicat assignés la despesa pública dels governs territorials **segons la mitjana de les participacions en el PIB i en la població**, mantenint la contribució en funció del PIB, la dispersió de resultats es reduiria notablement en comparació amb la situació actual. **Catalunya reduiria a menys de la meitat l'actual dèficit fiscal (del -9,0% al -4,3% o -5,6% amb les despeses addicionals).** Tot i així, en aquest escenari hi continuaria havent un volum significatiu de transferències fiscals interterritorials, proporcionals a les diferències en PIB per càpita entre territoris.
- Finalment, en un marc polític en el què els **governos territorials disposessin sense limitacions d'una fracció dels recursos totals** equivalent al valor de la despesa autonòmica actual (per tant, un model conceptualment similar a l'actual model de concert o conveni econòmic vigent al País Basc i Navarra), la dispersió de resultats es reduiria encara més, tot i mantenir un **cert nivell de solidaritat interterritorial** mitjançant l'actuació compensadora del sector públic central (en el cas de Catalunya, la balança fiscal passaria del -9% al -3,1% o -4,4% del PIB amb les despeses addicionals).

Conclusions

1. L'estudi posa de manifest la contribució positiva de Catalunya a l'equilibri fiscal del conjunt del sector públic però, en contrapartida, aquesta comunitat rep un menor impuls de la política fiscal a l'activitat econòmica en el seu territori, en comparació amb altres comunitats.
2. En una situació d'independència negociada i dins de la Unió Europea, amb estabilitat de les bases fiscals, el sector públic d'un Estat català independent seria financerament viable i tindria un marge d'actuació superior a l'actual.
3. Un Estat espanyol sense Catalunya tindria un dèficit públic superior a l'actual. Això exigiria una major esforç de consolidació fiscal que seria assumible suposant un repartiment proporcional del deute estatal.
4. L'estudi avalua també l'impacte econòmic de formes d'organització territorial de l'Estat alternatives, que eventualment comportarien una correcció substancial d'alguns dels desequilibris detectats i que podrien ser objecte de negociació.

